

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань прав людини,
деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України,

національних меншин і міжнаціональних відносин

10 квітня 2025 року

Веде засідання голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, вітаю вас з добрим ранком. Радий всіх вас бачити. У нас присутні, принаймні я поки що бачив 8 членів комітету, отже, у нас є кворум. Засідання оголошую відкритим.

Сьогодні планується розглянути три проекти законів, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головних комітетів, а також заслухаємо щорічну доповідь нашого шановного Уповноваженого про стан додержання та захисту прав, свобод людини і громадянина в Україні в 2024 році. У Регламенті Верховної Ради України чітко визначено, що комітет має розглянути щорічну доповідь у 21-денний строк з дня її отримання.

Порядок денний вам був надісланий. Переходимо до голосування щодо затвердження порядку денного сьогоднішнього засідання. Прошу голосувати за порядок денний.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почув. Почув.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна. Неллі Іллівна. Бачу руку. Бачу руку. Дякую.

Яременко Богдан Васильович. Богдан Васильович, визначіться, будь ласка. Не чую. Мікрофон у вас не працює чомусь. Підніміть руку, будь ласка. Яременко Богдан Васильович, будь ласка.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питань порядку денного.

Питання перше. Проект Закону України про внесення змін до пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" щодо особливостей подання звітності у період дії воєнного стану або стану війни (реєстраційний номер 13132 від 24.03.2025), поданий Кабінетом Міністрів України).

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Для представлення проекту закону ми запрошували на наше засідання Міністра Кабінету Міністрів пана Немчінова. Але, як мені повідомили, представляти цей законопроект буде Голова Державної служби статистики Арсен Макарчук. Я бачу, він відключився.

Тож, пане Арсене, прошу до слова.

МАКАРЧУК А.В. Доброго дня, пане голово, шановні народні депутати! Голова Державної служби статистики Арсен Макарчук.

Проект закону розроблений Державною службою статистики з такою метою. З 3 березня 2022 року, на самому початку повномасштабного вторгнення, був ухвалений Закон "Про захист інтересів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни". Відповідно до цього закону всі суб'єкти подання звітності були позбавлені обов'язку подавати відповідну звітність до органів, які таку звітність приймають, натомість таке подання було визначено добровільним.

Після прийняття цього закону до нього вже було ухвалено дев'ять комплектів змін, які стосувалися виключення з-під дії цього закону певних видів звітності, як то податкової звітності, звітності Національного банку, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку і так далі. Разом з тим, починаючи з березня 2022 року, суб'єкти не подають статистичну звітність до Державної служби статистики і регіональних органів статистики. Це позбавляє можливості Державної служби статистики проводити відповідні статистичні спостереження, а, отже, і надавати усім зацікавленим особам, як то органам державної влади і іншим державним органам, міжнародним партнерам, бізнесу, експертному середовищу точних та актуальних статистичних даних.

Справа в тому, що з добровільним... з переходом подання звітності на добровільний порядок наразі ми маємо дисципліну в поданні статистичної

звітності загалом по країні порядку 75 відсотків в залежності від періоду. Разом з тим, це нерівномірно для регіонів України, тому що для тих регіонів, які знаходяться в західній частині нашої країни, в центральній частині, менш зачеплені відповідно бойовими діями, така дисципліна становить 90 та більше відсотків, в тому числі, наприклад, в Черкаській області 98 відсотків. Разом з тим, ми розуміємо неможливість або утруднення з поданням відповідної звітності в регіонах, які наближені до зони бойових дій.

Тому Державна служба статистики розробила проект закону, яким передбачається повернення обов'язку статистичного звітування в тих обсягах і в тих межах, які вони існували до початку повномасштабного вторгнення. Відповідно повернення стосуватиметься перш за все тих суб'єктів подання звітності, які знаходяться поза територіями, визначеними урядом як території активних бойових дій та тимчасово окуповані території. Як я вже сказав, завдяки середній дисципліні звітування по країні такий обов'язок щодо подання звітності уже фактично, вірніше, подання звітності уже фактично забезпечується більшістю суб'єктів, тобто стосуватиметься закон меншості суб'єктів подання звітності. Проект закону передбачає, що з моменту його ухвалення протягом 3 місяців суб'єкти подання звітності матимуть подати відповідну звітність за весь попередній період, протягом якого вона не подавалася протягом 3 місяців, а так само подавати звітність в усіх наступних періодах. Це дозволить Державній службі статистики розрахувати показники за попередні 3 роки, а також розраховувати відповідні статистичні показники на майбутнє, а так само передавати їх в межах виконання наших євроінтеграційних зобов'язань до Євростату, Міжнародного валютного фонду і інших зацікавлених суб'єктів, а також публікувати відповідні показники на нашому вебсайті. Необхідність ухвалення цього закону підтримана урядом України, також головний комітет і наші європейські партнери.

Щодо проекту закону існує висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради, який стосується певних зауважень щодо юридичної техніки, а також дискусійного положення про виключення з-під,

як це сказати, непоширення виключень щодо подання звітності на суб'єктів, які перереєстрували своє місце на території активних бойових дій після набрання чинності цим законом.

Вважаємо, що зауваження Головного науково-експертного управління можуть бути обговорені та враховані між першим та другим читанням у разі, якщо даний закон буде схвалено парламентом в першому читанні. З огляду на це просимо підтримати.

Дякую. Доповідь закінчив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Арсен.

Додам тільки, що є висновок Міністерства фінансів України, яке підтримує зазначену законодавчу ініціативу.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитися по цьому законопроекту? Дякую.

В межах предметів відання нашого комітету варто звернути увагу на наступне. В редакції законопроекту в підпункті 5-1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" передбачено, що особи, зазначені у підпункті 1 цього пункту, місцем знаходження яких є території активних бойових дій, території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, або тимчасово окуповані Російською Федерацією, подають статистичну, фінансову звітність протягом 3 місяців після дати завершення бойових дій або тимчасової окупації за весь період неподання.

У даній правовій конструкції одночасно застосовано два різних формулювання, а саме: "території активних бойових дій" та "території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси". При цьому як для осіб з територій активних бойових дій, так і для осіб з територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, встановлені однакові строки

подання відповідної звітності. Це протягом 3 місяців після дати завершення бойових дій або тимчасової окупації. На наш погляд, такий підхід створює нерівні умови для осіб, які знаходяться на територіях, де роботу відповідних інформаційних ресурсів спочатку потрібно відновити у порівнянні з особами, які знаходяться на територіях, де державні інформаційні ресурси не зупиняли свою роботу і продовжують функціонувати. Сподіваюсь, що відповідне зауваження буде виконано головним комітетом.

Разом з тим, зважаючи на мету законопроекту, беручи до уваги доцільність запропонованих в проекті закону положень, спрямованих на врегулювання питання щодо подальшої звітності після припинення військового стану особами, місцезнаходження яких є територія активних бойових дій або тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, пропоную все ж таки підтримати дану законодавчу ініціативу. І тому ставлю на голосування наступне рішення комітету.

Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" щодо особливостей подання звітності у період дії воєнного стану або стану війни (реєстраційний номер 13132 від 24.03.2025 року), поданий Кабінетом Міністрів України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Шановні колеги, прошу визначатись.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Я підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай. Радий вас вітати.

КАСАЙ К.І. Добрий день, колеги. Підтримую, голосую за і за порядок денний теж – за. Вибачте, були проблеми зі зв'язком.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнецов. Олексій Олександрович Кузнецов.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євген Геннадійович Яковенко. Євген Геннадійович.

Неллі Іллівна Яковлєва.

Євген Геннадійович, ваша позиція.

КУЗНЕЦОВ О.О. Кузнецов – за.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнецов – за. Яковенко – за.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Яковлєва теж за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Пане голову, я утримаюсь, не вважаю за можливе підтримувати будь-які ініціативи, які ускладнюють ведення бізнесу або збільшують якісь адміністративні видатки чи необхідність вжиття якихось заходів для бізнесу або для громадян під час воєнних дій.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, у нас 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Максим Миколайович, у вас є рука.

ТКАЧЕНКО М.М. Так-так, пане голову, я дякую всім за голосування. І хотів попросити, поки у нас є представник Держстату, попросити, якщо можна, від нашого комітету зробити важливий запит, звернення, щоб надали актуальну, максимально свіжу інформацію по кількості внутрішньо переміщених осіб зараз в країні, а також кількість наших українців зараз за кордоном. Якщо можна, за кордоном загальну цифру, якою володіє Держстат, і та кількість, яка виїхала саме після 22-го року. Буду дуже вдячний, якщо ми зробимо такий, мені здається, дуже важливий інформаційний запит, щоб ми всі володіли як профільний комітет цією інформацією.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Присутній Арсен Макарчук, можна вважати це по великому рахунку запитом. Якщо у нього є щось додати, то прошу додати, а ми будемо чекати від вас детальну інформацію з приводу цього питання.

Пан Арсен.

МАКАРЧУК А.В. Дякую за запит.

Так, ми надамо інформацію, яка є в розпорядженні Державної служби статистики. Це інформація в тому числі і з інших джерел, які ми отримуємо від Державної міграційної служби, від місцевих адміністрацій з відповідними застереженнями, знову ж таки які впливають на нашу можливість оцінки в умовах війни. Ми надамо розгорнуту інформацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми будемо чекати. Дякую за інформацію. Дякую вам за участь в засіданні комітету.

Шановні колеги, переходимо до наступного законопроекту. Проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо подовження строків звернення за призначенням державної допомоги сім'ям з дітьми на період дії воєнного стану в Україні (реєстраційний номер 11414 від 18.07.2024 року), поданий народними депутатами України Гнатенком та Морозом. Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначений Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики.

Для представлення проекту закону ми запрошували на наше засідання народного депутата України Гнатенка. Чи присутній? Не присутній.

Колеги, даним законопроектом пропонується доповнити "Прикінцеві положення" Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" пунктом 1.3 такого змісту: "Установити, що визначені статтями 11, 12.2 цього закону строки звернення щодо призначення державної допомоги сім'ям з дітьми продовжуються на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року.

Станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цієї законодавчої ініціативи.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення проекту закону такими, що регулюються національним

законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету ухвалив рішення, що проект закону може призвести до збільшення видатків державного бюджету на здійснення відповідних виплат з надання допомоги при народженні дитини та допомоги при усиновленні дитини у наступних бюджетних періодах. Водночас у разі прийняття відповідного закону він має вводитися в дію згідно з нормами частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація акта може мати вплив на видаткову частину державного бюджету в наступних бюджетних періодах. У контексті реалізації прав осіб, які перебувають на території активних бойових дій або тимчасової окупації пропонує в законопроекті визначити перелік виняткових обставин, які дають право на продовження строку подання документів для призначення допомоги при народженні, усиновленні дитини до закінчення періоду дії воєнного стану.

Мінсоцполітики України, підтримуючи законодавчу ініціативу, спрямовану на забезпечення прав заявників на отримання державної допомоги при народженні чи усиновленні дитини, висловлює деякі пропозиції.

Також звертаю вашу увагу, що у щорічній доповіді Уповноваженого, яку ми сьогодні розглядатимемо, зазначається, що основна причина відмови у призначенні державної допомоги відповідній категорії осіб полягає в тому, що орган соціального захисту населення за зареєстрованим місцем проживання заявника на ТОТ України не здійснює свої повноваження, а іншого відповідального органу на території України не визначено на момент розгляду звернення.

У зв'язку із зазначеним у щорічній доповіді міститься рекомендація Верховній Раді України щодо забезпечення розгляду і прийняття проекту Закону реєстраційний номер 11414.

Чи бажає хтось висловитися по цьому законопроекті? Дякую.

Колеги, враховуючи актуальність (*нерозбірливо*) законопроекту щодо необхідності врахування інтересів осіб, які через об'єктивні обставини пов'язані із збройною агресією проти України, не можуть реалізувати своє право на отримання державної допомоги сім'ям з дітьми у передбачений законодавством строк, ставлю на голосування наступне рішення комітету.

Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо подовження строків звернення за призначенням державної допомоги сім'ям з дітьми на період дії воєнного стану в Україні (реєстраційний номер 11414 від 18.07.2024 року), поданий народними депутатами України Гнатенком, Морозом, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Прошу визначатися, шановні колеги.

Задорожний – за.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЕЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Я теж голосую за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Йдемо далі. Проект Закону України про внесення змін до статті 16-3 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" щодо уточнення порядку отримання одноразової грошової

допомоги (реєстраційний номер 12106 від 08.10.2024 року), поданий народним депутатом України Фріз та іншими народними депутатами України. Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

Для представлення законопроекту ми запрошували на наше засідання народного депутата України Фріз Ірину Василівну. Чи присутня Ірина Василівна? Прошу до слова.

ФРІЗ І.В. Вітаю! Вітаю, колеги. Вибачте, що в такому форматі. Так, я присутня.

Законопроект, який ви сьогодні розглядаєте, в першу чергу спрямований на захист родин військовослужбовців, які загинули. Ми пропонуємо в законопроекті встановити відтермінування. Ви знаєте, що протягом 3 років здійснюються виплати у разі загибелі, але наразі дуже багато часу інколи родини втрачають на те, щоб отримати це свідоцтво про смерть через експертизи тощо. І саме це може стати причиною, що родина загиблого військовослужбовця випадає з цього трирічного терміну, а отже, не здатна буде отримати гроші, які держава виплачує у разі загибелі.

Саме тому ми пропонуємо в законопроекті встановити, що після встановлення дати смерті, коли на руках в родичів, в рідних є вже відповідні документи, почав відрахування цей трирічний термін.

Дякую дуже. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Ірино.

Шановні колеги, маємо наступні висновки щодо цієї законодавчої ініціативи.

Дмитро Валерійович, трошки пізніше, якщо можна, трошки пізніше.

Станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цієї законодавчої ініціативи.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення проекту закону такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету ухвалив рішення, що проект закону матиме вплив на показники державного бюджету. Водночас у разі прийняття відповідного закону, він має вводитися в дію, згідно з нормами частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України.

Мінфін України вказує, що реалізація закону може вплинути на показники державного бюджету. Державна прикордонна служба України не має зауважень до законопроекту. Міністерство оборони України вважає, що питання порядку отримання одноразової грошової допомоги належить до повноважень Кабінету Міністрів України. Міністерство у справах ветеранів України підтримує законопроект та зазначає, що запропоновані зміни забезпечать гарантування права та отримання членами сімей загиблих/померлих військовослужбовців одноразової грошової допомоги у випадку, якщо встановлення факту смерті займатиме тривалий проміжок часу. Мінекономіки України повідомляє про відсутність зауважень, пропозицій до зазначеного проекту. Мінсоцполітики підтримує законопроект. Отаке.

Чи бажає хтось висловитися по цьому законопроекту? Дмитро Валерійович, будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Андрій Вікторович.

Шановні колеги, даний законопроект заходив на погодження до нашої інституції, як Уповноважений Верховної Ради України з прав людини я його погодив без жодних зауважень і прошу шановних народних депутатів його підтримати.

В чому є проблема? Особи, які зникли безвісти, юридично будуть вважатися такими або до повернення тіла і співпадиння по результату ДНК з

родинами, або якщо родини звернуться до суду і через суд встановлять факт смерті. Дуже багато родин, розуміючи юридичну проблему і сплиття оцього 3-річного терміну, але все ж таки не погоджуються звертатися до суду, просять, щоб держава продовжила шукати своїх рідних і близьких.

Це дійсно велика проблема, і я дякую за те, що шановна народна депутатка пані Ірина Фріз підняла це питання, це треба врегулювати. Бо звертаю вашу увагу, що у нас достатньо велика кількість військовослужбовців, фактично ті, які в перший день повномасштабної агресії почали захищати нашу державу, вони вважаються зниклими безвісти. От якраз в першу чергу це і торкнеться їхніх рідних і близьких. Тому це дуже важливий законопроект, треба його підтримати.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Валерійовичу, за позицію.

Тож, шановні колеги, враховуючи зазначене, ставлю на голосування наступне рішення комітету: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до статті 16-3 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" щодо уточнення порядку отримання одноразової грошової допомоги (реєстраційний номер 12106 від 08.10.24), поданий народним депутатом України Фріз та іншими народними депутатами України за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу. Прошу визначатися.

Задорожний – за.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Дуже слушний законопроект. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Безумовно голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

ФРІЗ І.В. Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Ірино, дякуємо вам за участь.

ФРІЗ І.В. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до розгляду інших питань. Про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні в 2024 році.

Шановні колеги, 20 березня 2025 року у Верховній Раді України було зареєстровано щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні в 2024 році.

Відповідно до Регламенту Верховної Ради України та доручення Голови Верховної Ради України наш комітет повинен розглянути вказану щорічну доповідь в установленому порядку. Доповідь вам усім була надіслана. Сподіваюсь, незважаючи на її великий розмір, всі з нею ознайомились. Тому пропоную одразу перейти до її заслуховування, а вже потім кожен зможе поставити свої запитання.

Тож запрошую до слова Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лубінця Дмитра Валерійовича. Прошу до слова.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Андрію Вікторовичу.

Шановні народні депутати, шановні присутні, в першу чергу дякую комітету за оперативну підготовку цього засідання і можливість представити вам щорічну доповідь про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році.

Шановні колеги, це вже третя щорічна доповідь, яку я як омбудсмен України презентую для вас і на загал. Сподіваюсь, що як і попередні, вона буде заслухана у сесійній залі Верховної Ради України, як того вимагає закон, але опис проблем та надані рекомендації стануть в пригоді шановним народним депутатам України у вашій роботі і здійсненні парламентського контролю та просування інтересів України за її межами та в межах парламентської дипломатії.

Ця доповідь представляється в умовах повномасштабної агресії Російської Федерації. Росія – це найбільший порушник прав людини, зокрема через щоденні обстріли наших громадян, внаслідок яких громадяни України гинули, зазнавали поранень, зазнавали пошкодження в інфраструктурах, включаючи критичну інфраструктуру. Упродовж 2024 року в Україні пролунало майже 22 тисячі сигналів повітряної тривоги, Росія атакувала нас більше як 12,5 тисячами ракет і безпілотників. Нам довелось шукати нові рішення по точці опори на національному рівні, на міжнародному, не давати зникнути з порядку денного питання України і наслідків жорстокої агресії, розв'язаної Російською Федерацією ще з 2014 року.

Шановні колеги, цифри. У 2024 році ми отримали 123 тисячі 221 звернення. Ви можете побачити на екрані в порівнянні з попередніми роками, якщо порівнювати з 2023 роком, то збільшилась кількість звернень на 27,3 відсотка.

Щодо статистики. Найбільшу кількість звернень я отримав від членів родин військовослужбовців, військовополонених, зниклих безвісти, це приблизно кожне четверте звернення. Якщо порівнювати з попереднім

роком, то тоді це було кожне п'яте, там 20 відсотків. Тобто я бачу, що по цьому напрямку в нас іде найбільше зростання звернень від наших громадян.

Наступне. Ми здійснили 3364 моніторингових візитів за різними напрямками діяльності, підготували як результат. Кожний моніторинговий візит закінчується офіційним звітом. Якщо ми знаходимо порушення прав людини, то автоматично ми готуємо рекомендації або подання.

Щодо підготовки позиції до нормативно-правових актів. Було проаналізовано та офіційно видані позиції на 4012, це законодавчі зміни українського парламенту та пропозиції зміни актів уряду. Також мною було відкрито 4765 проваджень. Якщо порівнювати знову ж таки з попередніми роками, то кількість позицій по нормативно-правовим актам ми видали більше ніж в 23-му році і більше ніж 44 відсотки від загальної кількості НПА, це були експертні позиції по напрямку захисту соціально-економічних прав громадян України.

Наступне. Протягом минулого року продовжилася робота по розбудові регіональної мережі центрів захисту прав людини, це один з найбільших пріоритетів, які я поставив перед собою, перед своєю командою і до кінця поточного року є бачення закінчити розбудову регіональної мережі шляхом відкриття регіональних центрів в усіх регіонах України за винятком тих, які знаходяться під тимчасовою окупацією Російської Федерації.

Завдяки міжнародним партнерам в 2024 році ми відкрили відремонтовані нові приміщення в Житомирі, Ужгороді, Запоріжжі, Івано-Франківську, Полтаві, Сумах, Чернівцях, Рівному. Користуючись нагодою, я запрошую шановних народних депутатів до відвідування цих центрів.

Особливістю цієї щорічної доповіді в тому числі стало розгорнуте представлення в ній ситуації по правах людини в розрізі областей України. Кожна область має окрему сторінку в щорічній доповіді з загальною ситуацією, з особливостями і після того як, я сподіваюся, я представлю щорічну доповідь в станах українського парламенту, щорічна доповідь буде

представлена на рівні обласних рад моїми регіональними представниками з акцентом якраз на проблеми у відповідних регіонах України.

Наступне. В минулому році, як і в попередньому, головний, один з головних пріоритетів нашої роботи і роботи українських державних органів – це повернення наших громадян додому. Станом на сьогодні Україна повернула 4 тисячі 306 своїх громадян, які мали статус військовополоненого, включаючи 171 цивільного, який мав статус цивільний, який незаконно заарештований Російською Федерацією. Загалом відбулися 62 обміни військовополонених. У 2024 році нам вдалося організувати 11 обмінів, загальна кількість громадян, які повернулися, це 1 тисяча 358. Акцентую, на кожному обміні присутні мої представники, працівники секретаріату. Вони фіксують в якому стані повертаються наші громадяни додому, проводять опитування, збирають свідчення про умови утримання та поводження з військовополоненими. Це ми робимо задля того, щоб офіційно зафіксувати, що Російська Федерація продовжує порушувати міжнародне гуманітарне право, Женевські конвенції та кожен, я це підкреслюю, кожен громадянин України, який перебував в російському полоні, зазнавав порушення своїх прав, в тому числі проходив через тортури, включаючи психологічне, фізичне насилля.

На жаль, у 2024 році ми офіційно зафіксували, що Російська Федерація збільшила кількість страт українських військовополонених. Щодо кожного такого випадку я офіційно звертався до Організації Об'єднаних Націй, Міжнародного комітету Червоного Хреста, до своїх міжнародних партнерів – омбудсменів світу, щоб було зафіксовано кожний випадок як окремий військовий злочин, який вчинили військовослужбовці Збройних сил Російської Федерації. Щодо цифр, офіційно у нас зафіксовано, що у 2024 році було страчено 109 українських військовополонених.

Мені дуже приємно, що у 2024 році у нас вперше міжнародні органи, а саме Організація Об'єднаних Націй, голова Моніторингової місії ООН, яка працює в Україні, видали офіційний звіт, в якому зазначили, що 95 відсотків

військовополонених Збройних Сил України зазнавали тортур у російському полоні.

Наступне. Взаємодія з родинами полонених і зниклих безвісти українців. Ми провели 284 зустрічі, в яких взяло участь більше ніж 20 тисяч осіб. Найбільша зустріч, яку я проводив, це була зустріч разом з моїм турецьким колегою, який приїхав на моє запрошення, головний омбудсмен Туреччини Шериф Мелкоч фізично був 4 дні в Україні, на зустріч зі мною і з ним прийшло більше ніж 800 родин. Детально ми поспілкувались, пропозиція була дуже проста: щоб турецький колега приїхав подивився, в якому стані перебувають російські військовополонені, як Україна дотримується Женевської конвенції, МГП, та поспілкувався з родинами, побачив проблеми, після цього відвідав Російську Федерацію і відвідав місця утримання українських військовополонених. Попередньо, наскільки мені повідомляла турецька сторона, російська сторона висловлювала попередню зацікавленість і підтверджувала, що за можливістю надасть можливість турецькому колезі відвідати українських військовополонених. Але потім без жодних пояснень, не відмінивши його візит, він приїхав на територію РФ, але йому не дали можливість поспілкуватися з українськими військовополоненими і не дали можливість відвідати жоден заклад, де перебувають українські військовополонені.

Також ми продовжуємо фіксувати, що представники МКЧХ не допускаються на територію РФ до спілкування, відвідування і забезпечення прав українських військовополонених.

Наступне. Робота над поверненням українських дітей. Станом на сьогодні Україні вдалось повернути 1 тисячу 269 українських дітей. Це результат нашої спільної роботи. Це міжнародні партнери, створена міжнародна коаліція країн щодо повернення українських дітей, представники всіх державних органів влади, розвідувальних органів України, а також громадських організацій.

За 2024 рік нам вдалося повернути 566 українських дітей, які депортовані або примусово переміщені російською владою на територію Російської Федерації або в межах тимчасово окупованої території України.

В 2024 році у нас офіційно Держава Катар стала основними посередниками щодо перемовин у питанні повернення українських дітей. Через сприяння Держави Катар нам удалося повернути 40 українських дітей. Але це були найбільш складні випадки, по яким ми, як правило, вже неодноразово намагалися дітей повернути, використовуючи інші канали комунікації.

Також кожна дитина після повернення в Україну обов'язково відвідує наш структурний підрозділ, а саме Центр захисту прав дитини, який створений в Києві, де представники Офісу Генерального прокурора, Служби безпеки України, Національної поліції України, а також представники Міжнародного кримінального суду мають можливість поспілкуватися через психологів дітей в спеціальному форматі "Барнахус", де фіксуються факти скоєння злочинів, порушення прав українських дітей представниками влади Російської Федерації.

Також нами було видано спеціальну доповідь "ПЕРЕОПИЛЕНІ. Системна російська політика знищення української ідентичності дітей", де ми окремо зафіксували примусову депортацію українських дітей російською владою. Цю спецдовідку я представив не тільки на рівні української влади, а й широко розповсюдив її за кордоном.

Питання повернення громадян України, а саме українських дітей, цивільних і військовополонених, обговорювалося на засіданнях робочої групи пункту 4 Формули миру Президента України за співголовування Канади та Норвегії.

В 2024 році у нас відбулося шість засідань робочої групи, в яких взяли участь 61 представник іноземних дипломатичних місій і міжнародних організацій. Велика кількість країн приймає участь постійно на рівні саме послів. В 2024 році вперше до цієї роботи долучилися такі країни, як В'єтнам,

Єгипет, Індонезія, Казахстан, Республіка Корея, Нова Зеландія та Чорногорія.

Завдяки нашій роботі разом з представниками уряду, Офісу Президента України нам вдалося по пункту 4 організувати спеціальну конференцію на рівні міністрів закордонних справ, яка відбулась 31 жовтня 2024 року, де 53 країни підписали монреальське зобов'язання, що вони додатково зобов'язуються зробити на своїх рівнях задля повернення громадян України.

Наступне. Захист прав постраждалих від війни, зокрема внутрішньо переміщених осіб. Ми провели 1 тисячу 461 моніторинговий візит. Акцентую, що є у нас проблема і залишається, це право на приватне житло. Секретаріат Уповноваженого спільно з кластером з питань управління та координації місцями компактного проживання ВПО розробив посібник, як мають функціонувати місця тимчасового проживання ВПО. Документ фактично виконує роль такого своєрідного довідника з оснащення та використання МТП. Ми його розповсюдили на території всієї України. Тобто окремо хотів подякувати за пряму співпрацю між нашою інституцією та профільним комітетом, парламентським комітетом. Зокрема, у нас постійно відбуваються робочі спільні зустрічі, моніторингові візити, і шановні народні депутати Максим Ткаченко, Руслан Горбенко, Сергій Козир працюють разом з нашою інституцією. Це в тому числі дозволяє, на мій погляд, добиватись того, щоб органи виконавчої гілки влади максимально ефективно виконують наші рекомендації. Хоча, на мій погляд, є ще що поліпшувати.

Також у 2024 році ми окремо запустили новий напрямок, а саме підтримку молоді, яка проживає на тимчасово окупованій території України. Ми проаналізували 167 освітніх центрів. Як результат, ви можете порівняти: у 2024 році до українських вишів вступило 11 тисяч 325 дітей з ТОТ. Для порівняння: у 2023 році ця цифра складала менше ніж 6 тисяч. Це один з таких напрямків, де я бачу велике недопрацювання, і нам спільними зусиллями треба ще багато чого поліпшувати.

Наступне. Реалізація функції національного превентивного механізму. Було проведено 543 моніторингові візити. Ми побачили, що Російська Федерація в тому числі прицільно намагається зруйнувати приміщення, які входять в структуру НППМ. Ми внесли 70 подань до органів державної влади, місцевого самоврядування, установ та організацій для усунення виявлених порушень. Також за нашими поданнями були відкриті декілька кримінальних справ. У 24-му році ми побачили, що ці справи вже доходять до суду.

Я не буду тут окремо зупинятись, бо по напрямку НППМ згідно чинного законодавства я готую окрему спеціальну доповідь і, як ми домовлялись з профільним комітетом у попередньому році, ця спеціальна доповідь подається мною до кінця березня. Відповідно спеціальна доповідь вже направлена до українського парламенту.

Наступний напрямок. Захист соціальних та економічних прав. Ми напрацювали в 24-му році спеціальну доповідь щодо стану дотримання соціальних та економічних прав повнолітніх осіб, які потребують опіки та піклування в умовах дії правового режиму воєнного стану. У доповіді не лише окремо зазначені проблемні питання, а й вперше проаналізовано відповідність національного законодавства міжнародному у сфері захисту прав повнолітніх недієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена.

Наступне. Захист прав національних спільнот. Також по цьому напрямку ми напрацювали спеціальну доповідь щодо дотримання прав національних меншин, спільнот і корінних народів в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України. Доповідь ми підготували за результатами ...*(Не чути)* нашого секретаріату та Ради Європи.

Також в 2024 році я ввів нову практику, а саме одночасне відвідування національних меншин з моїми колегами омбудсменами країн, які... чий національні меншини проживають на території України.

Перший такий візит у нас відбувся разом з моєю румунською колегою. Він був розрахований на 2 дні, перший день ми разом з нею працювали на

території Чернівецької області, на наступний день ми разом відвідували українську меншину, яка проживає на території Румунії. За результатами ми напрацювали два офіційних документи. Один був поданий до українського уряду, інший до румунського уряду.

Я бачу, що в нас є країни, які намагаються політизувати проблеми, так названі проблеми національних меншин, які проживають в Україні. Скажу відверто, я офіційно запросив всіх своїх колег: угорського, словацького, польського, щоб вони приїхали в Україну і таким чином ми показуємо, що ми не боїмося на будь-якому рівні піднімати це питання. У нас взагалі немає проблем захисту прав національних меншин і я щиро це кажу з усією відповідальністю, що, на мій погляд, Україна станом на зараз забезпечує один з найкращих прикладів захисту прав національних меншин на території України.

Наступне. Захист інформаційних прав. Перевірено 103 суб'єкти володіння персональними даними, видано 25, 85, перепрошую, приписів про усунення порушень, складено 40 адмінпротоколів по напрямку порушення права на доступ до публічної інформації. Також спільно з Міністерством цифрової трансформації розроблено та презентовано рекомендації з права на приватність у розробці штучного інтелекту.

Загалом, це залишається один із складних напрямків в нашій роботі, кожного дня я отримую достатньо велику кількість звернень від громадян України, які вважають, що їхнє право, а саме право на доступ до публічної інформації, порушується в умовах повномасштабної агресії Російської Федерації. Ми навіть офіційно в 2024 році зафіксували, що, на жаль, у нас збільшилася кількість звернень, які, на мій погляд, збирають вже не просто публічну інформацію, а інформацію, яка дійсно має всі ознаки таємної, військової інформації. Ми навіть вперше після аналізу діяльності деяких так названих громадських організацій, виявилось, що у нас на території України є цілі рухи, які не визнають державні органи України, не визнають себе як громадянами України, так названі живі люди, але поряд з

тим, вони вимагають, щоб їхні права згідно Конституції України були захищені. І от якраз вони намагалися збирати достатньо чутливу інформацію, за результатами аналізу я навіть направив окремого листа до Служби безпеки України.

Наступний напрямок. Право на справедливе правосуддя та представлення в Конституційному Суді України. Ми здійснили 321 моніторинговий візит за додержанням процесуальних прав, відвідали 18 судових засідань як представники інших осіб та третя особа в цивільному та адміністративному судочинстві. Були розпочаті 65 кримінальних проваджень за результатами наших перевірок. Були підготовлені 16 рекомендацій до парламенту та уряду і внесено 2 конституційні подання до Конституційного Суду України.

Перше. Це щодо конституційності положень про надання та використання відпусток під час воєнного стану.

І друге. Щодо визнання таким, що не відповідає Конституції України положення частини другої статті 8 Закону України "Про Державний бюджет України на 2024 рік", що визначає розмір мінімальної заробітної плати, який застосовують як розрахункову величину для обчислення виплат за рішенням суду на рівні 1 600 гривень. В обох випадках Конституційний Суд України проаналізував, відкрив провадження, проаналізував мої подання, відкрив провадження і вже перейшов до закритої частини пленарного засідання для ухвалення рішення. Я сподіваюся, що рішення буде винесено.

Водночас вперше у 2024 році як Уповноважений Верховної Ради України з прав людини я зафіксував, що один з елементів захисту прав людини в Україні фактично зараз не працює, заблокований, а саме: у нас немає достатньої кількості суддів Конституційного Суду України для винесення рішень, тобто елементарного мінімального складу для прийняття рішень. Станом на зараз у нас заблокований Конституційний Суд України, це вперше в історії незалежної України.

Також у 2024 році, на мій погляд, викликами для судової системи залишається велике перевантаження судової системи, фізична недоступність суддів, систематичні загрози для життя і здоров'я людей через повітряні атаки. Ми проводили навіть окремі робочі зустрічі з ВККС (Вища кваліфікаційна комісія суддів) задля того, щоб вони пришвидшили призначення суддів на свої посади. У нас велика кількість суддівських посад не заповнена. Через це у нас люди страждають і фактично так само не мають, яким чином забезпечити своє право на справедливе правосуддя.

У нас є випадки навіть, коли звертався громадянин України до мене через те, що всі судді першої суддівської ланки на рівні району пішли на пенсію і суд просто зупинив фактично своє існування. Вперше я направив окремий лист на ВККС. ВККС дуже швидко відреагував, направив на ВРП. Було прийнято рішення терміново відрядити декількох суддів в цей районний суд, і таким чином ми поновили право громадянина на справедливе правосуддя.

Наступне. Представлення України в об'єднаннях міжнародних інституцій. В 2024 році у нас відбулась дуже важлива подія, а саме: вперше в історії нашої інституції мене було обрано до керівного органу Міжнародного об'єднання омбудсманів Ради директорів Європейського регіону Міжнародного інституту омбудсмана – найбільшого світового об'єднання. Ця організація об'єднує більш ніж як 200 омбудсманів з усього світу.

В жовтні 2024 року європейські колеги обрали мене членом правління Європейської мережі національних інституцій захисту прав людини (ENNHRI) та альтернативним членом Бюро глобального альянсу національних інституцій з прав людини (GANRI). Це так само друга найбільша світова організація.

Також у 2024 році у нас відбулось голосування за виключення Уповноваженого з прав людини Російської Федерації з міжнародних об'єднань.

У жовтні 24-го року росіян виключили з Альянсу омбудсманів Середземномор'я, а в листопаді – з Глобального альянсу національних інституцій захисту прав людини.

По GANRI. Виключення росіян, скажу відверто, ця робота тривала з 2022 року, достатньо не проста була робота згідно положень, внутрішніх положень світової організації, але станом на сьогодні з усіх, я це підкреслюю, з усіх авторитетних міжнародних світових організацій омбудсманів світу офіційно виключений представник Російської Федерації.

Наступне. В 2024 році ми традиційно організували Міжнародну конференцію, а саме: "Десятиліття 2014-2024. Відвойовуючи права людини. Зберігаючи демократію". Вперше кількість учасників перевищила тисячу осіб. Мої колеги, зокрема, з усього світу та запрошені приїхали фізично в Київ. Були делегації з США, Великобританії, Данії, Естонії, Італії, Словаччини, Молдови, Чехії, Аргентини. До цієї конференції також окремо фізично долучилась голова FRA, це Агенція фундаментальних прав, це структурний підрозділ Європейського Союзу. І Сірпа Раутіо – це голова цієї агенції, вона фізично приїхала в Україну і виступала на нашій конференції.

Також в 2024 році розширилась мережа представництв уповноваженого за кордоном. Ми це робимо на підставі окремих меморандумів, які я підписую зі своїми колегами. Мої представники працюють за кордоном на громадських засадах. Станом на сьогодні ми відкрили окремі представництва в Сполученому Королівстві Великої Британії і Північної Ірландії, в Іспанії, Бельгії, Люксембурзі, Польщі, Словаччині та Молдові. Основна функція – це пряме спілкування з нашими громадянами України, це реакція фізична інколи, термінова реакція на порушення прав громадян України, і це пряма комунікація з моїми колегами в країнах, де вони перебувають, а також з міжнародними організаціями.

Наступне. Це участь нашої інституції в перемовинах з Європейською комісією. Офіційно ми відповідаємо і беремо участь в переговорних групах з

питань судової влади та основоположних прав, юстиції, свободи та безпеки, і функціонування демократичних інституцій.

Скажу відверто, максимально непроста робота, враховуючи що в нашій інституції створений тільки відділ, який займається європейською інтеграцією, але ми достойно представили і будемо представляти Україну на перемовинах.

Наступне. Це взаємодія з громадським сектором, міжнародними організаціями. Не буду перелічувати кількість проведених двосторонніх, багатосторонніх міжнародних заходів, експертних рад, кількість заходів, які ми проводили разом з громадськими організаціями. Єдине що скажу, у нас традиційно по напрямку національного превентивного механізму є такий інструмент, як залучення громадських моніторів до відвідування місць несвободи. Ми вирішили розповсюдити цей позитивний досвід на інші напрямки і вперше ми набрали, провели навчання для 60 громадських моніторів по напрямку захисту прав дитини і тепер наші моніторингові перевірки відбуваються не тільки за участі наших співробітників, а і за участі громадських моніторів. В майбутньому я планую розширити цю подібну практику на інші напрямки і проводити в подібному форматі інші моніторингові візити.

Також по напрямку національного превентивного механізму окремо хотів зазначити гарну співпрацю з профільним парламентським комітетом, Касай Костянтин Іванович як голова підкомітету з нами співпрацює, в тому числі відвідує... ми відвідуємо разом місця несвободи. І нещодавно, я дякую, Андрій Вікторович, за вашу пропозицію долучити шановних народних депутатів профільного комітету, у нас відбувся, на мій погляд, дуже ефективний моніторинговий візит по чутливому питанню. Хочу вам доповісти, що результатом моніторингового візиту, а саме після напрацювання офіційного документа за результатами нашого відвідування і спілкування з полковником Лапіним було прийнято рішення терміново представникам прокуратури направити звернення до суду і полковнику

Лапіну змінили міру запобіжного заходу, враховуючи його фізичний, медичний стан, зараз він вдома і отримує додаткову медичну допомогу в інших закладах охорони здоров'я. Тому я дуже дякую за вашу ініціативу. В майбутньому я хочу долучати постійно шановних народних депутатів до подібних моніторингових візитів.

Останнє, що хотів сказати, це стан виконання наших рекомендацій за 2023 рік. Ви знаєте, що було напрацьовано в щорічній доповіді 240 рекомендацій, з яких виконано, ви бачите, по кількості виконано 151... Перепрошую, 151 рекомендація була напрацьована, виконано – 42, виконано частково – 7, в процесі виконання – 62, не виконано зовсім – 36, ну, і втратили актуальність у нас 4 рекомендації. Щодо розділу, цього розділу в щорічній доповіді за 2024 рік моя пропозиція, щоб було окремо напрацьовано механізм разом з народними депутатами нагляду за станом імплементації виконання наших рекомендацій.

Також в 2023 році ми окремо вперше видали рекомендації, які повинні бути виконані на регіональному рівні, а саме 89. Ви бачите, що виконано – 44, в процесі виконання – 42, не виконано – 2 і виконана частково – 1. То єсть на рівні регіональному я бачу, що набагато швидше відбувається процедура імплементації наших рекомендацій.

Що хотів ще додати. Шановні народні депутати, враховуючи поточну ситуацію, а саме: зростання кількості звернень, які я отримую як Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, і враховуючи навантаження наших співробітників, я вкотре звертаюсь до шановних народних депутатів з двома пропозиціями.

Перше. Я дуже прошу, щоб профільний парламентський комітет вкотре підтримав мою пропозицію, а саме: збільшив фінансове забезпечення нашої інституції. Я дуже дякую, що перед напрацюванням Закону України про Державний бюджет на 2025 рік саме профільний комітет підтримав мою пропозицію. Відбувались у мене достатньо непрості комунікації на рівні бюджетного комітету, на рівні уряду. Незважаючи на те, що попередньо всі

погоджувались, враховуючи ту кількість роботи, яку ми робимо, що треба це зробити, але, на жаль, ми не отримали достатнього фінансування. Як результат, рівень заробітної плати моїх співробітників є одним з найменших в порівнянні з іншими державними органами. Це навіть, незважаючи на те, що єдиний орган з унікальним мандатом, який здійснює функцію парламентського контролю, – це саме наша інституція. Заробітні плати моїх головних спеціалістів набагато менші, ніж подібні ставки головних спеціалістів в уряді, в міністерствах, навіть на рівні обласних військових адміністрацій, що, на мій погляд, є неприпустимою ситуацією, яку треба терміново міняти.

І друга пропозиція. Я дуже прошу, Андрій Вікторович, вас особисто як голову профільного комітету, будь ласка, давайте ми разом продовжимо нашу позитивну практику, яку ми розпочали в 2023 році, а саме: заслуховування щорічної доповіді на рівні українського парламенту і голосування за неї шановних народних депутатів України. Прошу вас окремо підняти це питання на Погоджувальній раді, щоб щорічна доповідь була поставлена в сесійній залі, я мав можливість виступити, відповісти на запитання народних депутатів і отримати голосування з боку українського парламенту.

Дуже вам дякую за співпрацю, яка в нас є. Готовий відповідати на ваші запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Валерійовичу. Така розлога ваша доповідь, і, до речі, сама доповідь – 540 сторінок, це принаймні більше ніж того року. Але все ж таки у нас є декілька запитань, принаймні у мене, хотів би їх поставити вам на правах голови першим, будь ласка.

У доповіді зазначається, що в умовах воєнного стану на контролі Уповноваженого продовжує перебувати питання відібрання українських дітей у батьків та інших законних представників за кордоном. Відповідно до інформації Нацсоцслужби на 31.12.2024 компетентними органами держав

перебування у батьків, інших законних представників було вилучено 460 дітей. З них найбільше у Федеративній Республіці Німеччина, Республіці Польща, Чеській Республіці. Тобто, виявляється, у нас існує проблематика щодо неможливості повернення дітей не тільки з Російської Федерації, а і з країн ЄС. Прокоментуйте, будь ласка, чому так відбувається і що з цього приводу, які ваші думки.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Андрій Вікторович.

Дійсно, у нас є така проблема. Ми зафіксували, що, дійсно, у нас є ситуації, коли на підставі рішень національних судів блокується повернення українських дітей, які були евакуйовані з України на початку повномасштабної агресії Російської Федерації, всі діти були евакуйовані в 2022 році. Ми ввели практику, коли отримали інформацію, що порушуються права наших дітей за кордоном, ми провели моніторинг, інколи самостійно, інколи з залученням представників державних органів виконавчої гілки влади, Національна сервісна служба, Держдіти, навіть були візити, де приєднувались шановні народні депутати.

Як правило результатом ставало, перше, я завжди писав рекомендацію терміново повернути українських дітей в Україну.

Друге. За моїм офіційним листом було проведено робочу закриту зустріч на рівні Прем'єр-міністра України із заслуховуванням профільних міністрів, тоді це був міністр закордонних справ, міністерка соцполітики, де терміново були розроблені дії щодо повернення українських дітей в Україну.

Третє. Була прийнята окрема постанова уряду, в якій зазначалася відповідальність конкретних органів влади за повернення дітей і було прямо прописано, що українські діти зразу повертаються і повинні бути влаштовані в українські родини, тобто ми тут ще пришвидшили процедуру завершення реформи деінституціоналізації, Better care так названа.

Але у нас залишаються, дійсно, цю кількість я підтверджую, було на рівні моєму піднято питання, спілкування з моїми колегами, я окремо провів

моніторинговий візит в Італію, де я зустрівся на рівні міністра юстиції з моїм колегою Маріно Фарделлі, далі по Туреччині саме наша інституція відпрацювала, було в Туреччині більше ніж 200 дітей, зараз там залишається 24.

Окремо була велика проблема по дітях в Німеччині, вони були з Київської області. Ми навіть встановили, що, на жаль, у нас було зафіксовано одну з потенційних схем ухиляння від процесу мобілізації, коли юридично давався статус супроводжуваним, які виїжджали за кордон, потім вони звільнялися, не поверталися в Україну і таким чином просто чоловіки виїжджали за кордон. За результатами наших офіційних документів навіть було відкрито декілька кримінальних проваджень.

Цю роботу ми продовжуємо, долучене міністерство, в першу чергу Міністерство закордонних справ. Ми вже перейшли на спілкування там юридично, і ви абсолютно праві, у нас є великі проблеми з позицією деяких країн, які, на мій погляд, роблять все, щоб заблокувати процес повернення українських дітей через процедуру всиновлення іноземними громадянами, що прямо заборонено міжнародним гуманітарним правом. Неможливо всиновити дитину, яка походить з країни, яка знаходиться в умовах міжнародного воєнного конфлікту. Але поряд з тим, на жаль, у нас є такі випадки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, Дмитро Валерійович.

І ще одне у мене запитання, останнє. Досить чутливої інформації щодо порушень прав і свобод людини під час проведення мобілізаційних заходів з боку працівників ТЦК. У щорічній доповіді з цього приводу є лише рекомендації трьом окремим регіональним підрозділам, причому дуже в загальній формі. Водночас відсутні рекомендації, наприклад, для Міністерства оборони України, яке має досить широкі повноваження у цій сфері. Ми всі знаємо, і ви також неодноразово заявляли про чисельні факти порушення свободи громадян під час здійснення мобілізаційних заходів.

Однак чомусь у доповіді не надано відповідних рекомендацій профільним органам саме з цього питання. З чим це пов'язано? Прошу прокоментувати.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Це пов'язано з тим, що у нас відбулось 12 робочих зустрічей з представниками Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ, Генерального штабу. Ми не стали зазначати ці рекомендації, бо отримали завірення, що дуже багато з наших рекомендацій пропозицій вже взяті в роботу, якісь вже виконані. Ми вирішили піти шляхом десь не примусу, а показати, що якщо є вже воля максимально швидко імплементувати наші рекомендації, то ми розуміємо, наскільки це чутливе питання, вирішили завершити цю роботу на рівні офіційного звернення від мене на міністра оборони.

У нас, на жаль, на мій погляд, погіршилась ситуація щодо порушення прав громадян України якраз через дії працівників ТЦК, СП. У нас вперше в 2024 році відбулось фізичне недопущення моїх співробітників на рівні представника до одного з ТЦК, СП, це Волинська область. За результатами цього недопущення відкрито кримінальне провадження, і ми зараз очікуємо вручення підозр відповідним працівникам. Сподіваюсь, що от ті негативні практики, які ми зараз ще фіксуємо, вони максимально швидко будуть усунуті в майбутньому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, Дмитро Валерійович.

Костянтин Іванович, будь ласка.

КАСАЙ К.І. Дякую.

Хочу подякувати, Дмитро Валерійович, за вашу доповідь, таку доволі обширну і дуже якісну. І хочу подякувати не тільки вам, а вашим працівникам за ту велику і непросту роботу, яку вони роблять.

Колеги, те, що зазначав Дмитро Валерійович, що стосується заробітних плат, це істинна правда. Я хочу підтвердити, так як дуже часто буваю із підлеглими Дмитра Валерійовича на моніторингових візитах, і розумію, який об'єм інформації і яку важливу роботу вони роблять. Те, що дійсно в них зарплата не відповідає, мабуть, тому рівню, який повинен бути, це факт. А також треба ще враховувати той момент, що інституція, дійсно, почала розвиватися і те, що запрацювали, ефективно запрацювали регіональні структури, вони потребують ще невеличкого, мабуть, укрупнення. Я не кажу, що це буде там 15-20 чоловік, але 2-3 спеціалісти там не завадить. Це ніяк дуже там сильно не вплине на державний бюджет України, але на якість роботи і кількість обробленої інформації, повірте мені, це буде в рази якісніше. Це перше.

Друге. Хочу вам, колеги, всім подякувати, і Богдану Яременку, і Ахтему Чийгозу, і Кузнєцову Олексію, за те, що ви долучилися до нашого візиту. Знаєте, такий, скажемо, результат, мабуть, і нашої роботи, і роботи Офісу омбудсмена от приводить до деяких позитивних моментів. Ми з вами відвідали і пана Галушкіна також, генерала, ми були у нього, і колеги не дадуть мені сказати неправду, наскільки наш візит вплинув на цих людей, позитивно вплинув, люди побачили воздух. І, до речі, користуючись нагодою, скажу вам одне: люди, які попали в біду, повірте, я розумів раніше, що вони слідкують за роботою нашого комітету, але щоб знати кожного особисто, ну, це трошки для мене було новиною. Так що я вам щиро дякую за те, що ви долучились, ми з вами зробили добру справу. Розуміючи те, що триває слідство і воно має встановити там винувність чи невинувність даних військовослужбовців, це інше питання, я говорю про мораль і говорю про те, що відноситься до предмету відань нашого комітету.

Також, Дмитре Валерійовичу, уважно слухаючи вашу доповідь, ми вчора тільки з вами говорили по телефону, що стосується збору даних там осіб, або ж ми говорили з вами про збір даних сімей військовополонених і безвісти зниклих. Тут треба, дійсно, звернути на це увагу, тому що цим

можуть скористатися і політики, і хто завгодно. Так що не буду, як то кажуть, в подробиці якісь там ниряти, але з Дмитром Валерійовичем ми переговорили, і дякую, що він на це реагує.

Ще раз дякую, колеги, вам і вам, Дмитро Валерійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Іванович.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановні колеги, якщо дозволите.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по черзі. Богдан Васильович Яременко, запитання, будь ласка.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Дякую.

Якщо пан голова дозволить, я і висловлю думку, і поставлю запитання. Я думаю, що не буде ніяких проблем, якщо в рамках обговорення доповіді ми будемо давати оцінку і в цілому діяльності Уповноваженого з прав людини, бо, я так розумію, що в нас іншої нагоди не буде, це основна нагода, коли ми говоримо про діяльність.

Але перше про доповідь. Пан голова кілька разів це відзначав і колега Касай щойно про це згадав. Звичайно, вражає системність документу, який нами отриманий, не тільки об'єм, але і його структурування. Особисто мені дуже імпонує, з моєї точки зору, абсолютно правильна пріоритизація, що основними в сфері прав людини на сьогодні є все те, що пов'язано з війною і воєнними діями, які відбуваються на території України. І знову ж таки дуже системно, глибоко і широко охоплено. Ну, мабуть, я думаю, що об'єктивно охоплено все, що стосується прав людини і прав наших військовополонених і прав дітей, викрадених з України, і що стосується проблем, які є з дотримання права людини при проведенні мобілізації і так далі, і так далі. Всі ці аспекти відображені. І я це вітаю, це мені здається дуже правильно. Але, тим не менше, і традиційні розділи прав людини, вони досить повні,

відчувається, що попри наявність і, як пан Уповноважений сказав, що акценти, так, але це пріоритети, з моєї точки зору, правильно ним визначені, не втрачається концентрація навколо тих питань, які війна, можливо, трошки відсунула з точки зору реакції громадськості чи висвітлення в ЗМІ, але, тим не менше, всі питання прав людини гострі. Оскільки ця ситуація системна, права людини, ця культура правова або існує в державі, або її немає. Якщо її немає, то її немає ні в чому.

Тому я дуже за це вдячний. Я побачив, перший раз зіштовхнувшись, так би мовити, в полі при відвіданні Лук'янівського слідчого ізолятора, наскільки авторитетними є співробітники Офісу Уповноваженого з прав людини, тобто як з ними працює адміністрація, наскільки швидко, легко в достатньо, не в достатньо, в дуже конструктивному ключі відбуваються всі діалоги навколо складних питань. Це заслуга і Уповноваженого, але і заслуга, звичайно, і співробітників, які професійні.

І в цьому плані, я, чесно кажучи, вперше зіштовхуюсь з цією проблемою сьогодні, заслуховуючи доповідь про фінансування апарату, мені здається, що якщо Уповноважений з прав людини Верховної Ради, то, мабуть, і співробітники Апарату повинні фінансуватися на тому ж рівні, як співробітники Апарату Верховної Ради. Я не бачу логіки, якщо це відбувається якимось інакше. Колеги, можливо, нам варто як профільному комітету просто окремо провести цю дискусію, чи в робочому... не у вигляді засідання, чи на засіданні, і спробувати допомогти. Тому що, подивіться, на 30 відсотків зростає кількість звернень, і це ж пов'язано, я думаю, не з тим, що у нас категорично чи просто якимось драматично погіршується ситуація з захистом прав людини в країні, а просто більше представництв, більш активна робота, змінюється... І дуже приємно було чути, що Уповноважений з прав людини говорить і про перспективи, тобто він бачить, які проблеми будуть виникати.

Це і призводить до того, що зростає довіра, зростає присутність візуальна уповноваженого і його структур в українському і медіапросторі, і в

цілому в просторі. Це, звичайно, буде призводити до збільшення кількості, коли бачать, що хтось працює і дає результат, то, звичайно, з'являються всі підстави у людей звертатися в таку структуру і цих звернень буде більше, тому треба підтримати.

Я хочу подякувати за цю доповідь і за роботу в цілому, вона просто викликає дуже позитивне сприйняття і моментами у мене навіть гордість за те, що говорилося і на міжнародній арені те, що робиться. Я абсолютно впевнений, що нічим ми не поступаємося у цій сфері, хоча в кожній державі є свої проблеми, якісь актуальніші, які більш-менш, але тим не менше і завдяки роботі пана Лубінця... тобто ми бачимо, що ми зовсім не пасемо задніх, тобто ми абсолютно достойно у цьому плані представлені.

В мене нема ніяких зауважень. Як ідея, можливо, ось мені дуже сподобалася візуалізація статистики, бо її дуже багато і вона дуже складна у сприйнятті, коли я читав всю доповідь сидів, тому можу сказати, що 554 сторінки я знайшов, а не 540. Мені бракувало того, що було зараз у представленні, діаграми, тобто візуалізації цієї статистики. Воно сприймається набагато живіше, легше, краще, тим більше, що відчувається, що колектив, який над цим працював, це вже теж бачить, бо перед кожним розділом є таблиця. Можливо, якісь діаграми і так далі, воно буде... воно сприятиме тому, що люди швидше і краще розумітимуть обсяги, розумітимуть динаміку, тенденцію. От це як ідея, не більше того, вона не впливає на мої дуже позитивні і високі оцінки і доповіді самої, і діяльності Уповноваженого.

Можливо, як нова людина у цій сфері і в роботі комітету я чесно скажу, признаюся, я розумію, в чому суть і підтримую розширення регіонального представництва. Не зовсім розумію, і, можливо, тут Уповноважений пояснить, який сенс у представленні проблематики прав людини регіонально? Невже у нас, ну, я розумію, що в регіонах там в залежності від кількості і внутрішньо переміщених осіб, там від кількості ще якихось категорій населення, можуть щось бути більше, а чогось менше, але я

побачив, з моєї точки зору, з того, що я побачив, скажімо, там моніторинг, дані, які даються, там скрізь виділяється Київська область. Але я так розумію тому, що в Києві є центральний офіс, і він, мабуть, йому ближче, зручніше і так далі перекривати, бо якщо там по деяким областям там 5, 4, 7. 8 заходів, то Київська область, там, значить, десятки завжди.

Я розумію, що стане більше, коли ці регіональні структури почнуть працювати в кожній області або за кущовим принципом там в кількох покриватимуть, з якихось областей покриватимуть якісь регіони, от це правильно, я абсолютно це підтримую. Ще раз кажу, я закликаю колег допомогти з вирішенням фінансування. Але невже проблематика прав людини в нас настільки регіонально різниться, що треба готувати і витратити час для представлення саме проблематики прав людини на регіональній основі?

Дякую. І ще раз, я дуже вдячний за доповідь і за діяльність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Богдане Васильовичу, ще секунду, я зауважу. Останній варіант доповіді шановного Уповноваженого, котрий надійшов до комітету, саме 540 сторінок, Дмитро Валерійович не дасть мені збрехати.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Ну, це від редакції, там PDF файл може і так, і так викинути. Тому це мій жарт був, пане голову, я не сумніваюся, що ви краще ознайомлені з цим документом ніж я. І вибачте, я в жодному разі не хотів критикувати нікого, вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Валерійович, будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Андрій Вікторович.

Богдан Васильович, я дуже дякую за ваші пропозиції.

По-перше, я оцей аргумент, який ви тільки що висловлювали, щодо прирівняння працівників Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради

України з прав людини до заробітної плати Апарату Верховної Ради України я використовував неодноразово. Я дуже вам дякую за те, що от ви сказали те, що і я так робив. Унікальні структури. Ми виконуємо функцію парламентського контролю. Наші співробітники повинні знати більше... Якщо ми перевіряємо, контролюємо діяльність органів виконавчої гілки влади, автоматично вони повинні бути більш професійними, при всій повазі до всіх органів влади, ми повинні бути конкурентними. Бо неможливо сьогодні взяти головного спеціаліста в Києві, в центральному апараті, у мене головний спеціаліст, який не має досвіду в державній службі, максимум у мене може сьогодні отримати на руки 22 тисячі гривень. Це просто неприйнятно.

Друге. Тому я вам дуже дякую. Я дуже прошу, якщо профільний парламентський Комітет захисту прав людини прийняти яесь окреме рішення, окреме звернення. Тим більше, що не вистачає до повного фінансування, я просив додаткових 177 мільйонів, ну, це не ті кошти, від яких втратить державний бюджет України.

Приведу приклад. Я зараз знаходжусь в Дніпрі, де повністю відремонтовано наше приміщення величезне за рахунок міжнародних партнерів, яких ми привели. Сьогодні ми передали сім автомобілів разом з організацією Save the Children громадам як результат нашого проєкту, який ми запустили як наша інституція. Тобто я можу привести приклад, де ми в Україну за рахунок нашої діяльності досягли надання мільйонів, десятків мільйонів не гривень, а умовних одиниць, євро або доларів, і ми не можемо добитись, щоб просто нашим співробітникам достойну платили заробітну плату.

Щодо регіональної структури. Перше. Коли я приймав рішення розповсюдити регіональну мережу і відкрити регіональний центр захисту прав людини в кожному регіоні, перше, щоб громадяни України напряду зі мною спілкувались, не тільки їхали в Київ, а мали тут мого представника, постійний контакт.

Друге. Представлення на рівні обласної ради дозволяє заслухати ті проблеми, які існують в регіоні і ті рекомендації, які повинні бути імплементовані на рівні обласних рад або відповідних громад.

Щодо Києва. Безумовно, активності в Києві як в столиці набагато більше. Я зверну вашу увагу, від громадян Києва я отримав 15 тисяч 245 звернень щодо порушення їхніх прав, можливих прав, на другому місці йде Дніпропетровська область, де я сьогодні перебуваю, – 10 тисяч 777. В Дніпропетровській області зараз у нас працює ОВА, Луганська область, структурні підрозділи ОВА Донецької області і 400, я можу помилитися, але там приблизно 485 тисяч ВПО. Тобто, враховуючи кількість проблематик, ми і вирішили, що треба заслуховувати на рівні областей, щоб депутати обласних рад в присутності голів об'єднаних територіальних громад, голови ОВА, представників громадських організацій, міжнародних організацій, які працюють на території відповідної області, заслуховували проблеми, розуміли їх і так само разом шукали можливість максимально швидко їх вирішити. Тому, знаєте, така синергія, дати просто посил, щоб всі включались в правозахист, побудову системи захисту прав людини в Україні.

Щодо візуалізації. Я кажу відверто, немає меж досконалості, я дуже вам дякую за те, що звернули увагу, я сам прихильник того, щоб були максимально прості речі... складні речі написані простою мовою. І візуалізація, ви абсолютно праві, вона дає можливість швидко зрозуміти масштаби роботи, порівняння. Тому на майбутнє я врахую на сто відсотків вашу рекомендацію, пропозицію щодо візуалізації, щоб легше сприймалась щорічна доповідь.

Дуже вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, Дмитре Валерійовичу.

Руслан Олександрович, будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую, Дмитро Валерійович. Дякую, шановний пане головуючий.

Дійсно, дуже поважно слідкуємо і приймаємо участь у всіх ваших заходах, шановний пане омбудсмен. І ми, от особисто я відвідав ваш Офіс в Житомирській області, місті Житомир. Дуже класно все зроблено. І що стосується вашої пропозиції щодо посилення регіональних офісів, дуже слушно. Тому що ми знаємо, що більше 1300 громад у нас, і захищати права в тому числі і там по більшості питань, де порушуються якраз права людини, повинно це робитися дуже вчасно і швидко. І, в принципі, те, що ви якраз сказали щодо представництва і отакого як би і прикладу, і ми беремо приклад, і показуємо нашим іноземним колегам по напрямку захисту прав людини, коли є представництво, дійсно, в кожній області, я думаю, що якраз це і показує ту реформу, яку ви робите. Дуже за це дякую.

Що стосується... по пропозиціях. Ми знаємо, зараз дуже велике питання і обурення в суспільстві, це якраз діями ТЦК. Дуже було б корисно, мабуть, там для комітету чи для Верховної Ради, чи взагалі опублікувати цю статистику. Я знаю, що дуже багато, мабуть, більшість звертається в тому числі не тільки в правоохоронні органи, а і до вашої юрисдикції щодо захисту прав людини. Нам хотілось би побачити статистику, тому що, ну давайте так відверто, ми розуміємо, що, я точно розумію, що 50 відсотків – це, умовно, там люди, яких там незаконно затримали, умовно, незаконно затримали, це там чи СЗЧ, чи ті, хто порушують закон, і нам дуже було б корисно мати цю статистику і надавати її суспільству. Тому що, дійсно, суспільство цими "відосиками" воно обурено. А коли ми будемо мати точну статистику і показувати, вибачте, от ці люди порушили закон, якщо ви бажаєте, щоб кожен або дев'ять з десяти водіїв буде їздити на червоне світло, і ви будете обурюватись, показувати обуреність свою такими випадками. Ну, як би так не піде. Тому як би це було, в принципі, і захист і інституцій ТЦК, тому що, давайте відверто, ми теж повинні допомагати військовим при формуванні. Я думаю, що якраз ви і задіяні по цьому напрямку.

Друга пропозиція. Це що стосується, ми всі знаємо і вже знайомі з новим міністром нацбезпеки, тому, в принципі, було б теж слушно мати вже представництво якраз у тих філіях, які планує і відкриває пан Чернишов, і за кордоном. Тому що от ті ганебні випадки щодо наших дітей, в принципі, в країнах-партнерах Західної Європи, які, в принципі, ми постійно чуємо, хотілось би теж якось реагувати на більш високому рівні для того, щоб точно вирішувати теж це швидко і в інтересах наших громадян.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитро Валерійович, ми ...*(Не чути)* пропозиції. Можна, якщо є коротка відповідь, буквально давайте, і я передаю слово далі.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. По напрямку додержання прав у секторі оборони та безпеки я отримав 29 тисяч 957 звернень, щодо питань порушення прав мобілізації – 1534. Ця статистика, от саме по мобілізації, не показує реальний розмір проблеми. Чому? Коли мобілізували, ми фіксуємо, забирають мобільний телефон і у громадянина України немає навіть можливості повідомити про порушення його прав. Потім він стає військовослужбовцем і автоматично, скажемо так, не просто потім вже звертатися до уповноваженого. Цей напрямок один з складних у мене, я скажу відверто. Я взяв окремого радника, Олег Михайлович Мікац, бойовий генерал, він позаштатний радник. Він зараз займається у мене якраз проведенням моніторингових візитів по питанню порушення прав під час мобілізації.

Скажу відверто, я розумію всю складність питання і чутливість питання. Як пропозиція, якщо Андрій Вікторович дозволить, я би запропонував, щоб профільний комітет захисту прав людини виступив з ініціативою проведення закритого засідання разом з Комітетом національної безпеки, де я окремо доповім щодо статистики ситуацій реагування та що

терміново, на мій погляд, треба зробити, щоб кардинально зменшити негативні наслідки мобілізації в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна, будь ласка, до слова.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня, колеги! Андрій Вікторович, я попрошу зарахувати мій голос за одразу зараз, тому що я далі маю рухатися за робочим графіком у відрядження. Тому ще раз перепрошую.

Дуже коротко. По моєму сектору я ознайомила з усіма рекомендаціями, які були, з усім погоджуюсь. Дякую, Дмитро Валерійович, за підготовлену системну доповідь. І на цьому перепрошую, колеги, маю відключатися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам за участь також. Неллі Іллівна, тримайтеся там за кордоном. Дякую.

Шановні колеги, шановний Дмитре Валерійовичу, за вашу роботу хочу ще раз вам подякувати. До речі, і хочу звернути увагу шановних колег, що кількість скарг на роботу Уповноваженого, які надійшли до комітету у 2024 році, в порівнянні з 2023-м зменшилось фактично у 2 рази. І це є ще зайвим доказом ефективності роботи Уповноваженого.

Єдине, на що я хотів би звернути ще раз увагу, що доповідь, яку ми сьогодні розглядали, не має жодної рекомендації Кабінету Міністрів України. Це досить дивно, особливо в контексті рекомендацій щодо законодавчих ініціатив, бо саме уряд є суб'єктом права законодавчої ініціативи. Водночас рекомендація міністерствам, яким у доповіді пропонується розробити той чи інший законопроект, можуть залишитися нереалізованими. Оскільки

законопроект буде розроблено, але кимось не погоджено, і, як наслідок, не подано до Верховної Ради України саме Кабміном.

На жаль, змінювати рекомендації, надані в доповіді, ми не можемо, тому звертаю увагу, що в своєму проекті постанови ми не зможемо дати доручення Кабміну, бо в доповіді немає жодних рекомендацій йому, а змушені використовувати загальне формулювання органам державної влади та органам місцевого самоврядування, як я сподіваюсь, охопить всі можливі структури.

В цілому маю зазначити, що щорічна доповідь є досить ґрунтовним документом, це ще раз, і містить багато слухних рекомендацій, які, сподіваємось, будуть виконані державними органами та установами.

Отже, колеги, відповідно до статті 18 Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" за результатами розгляду щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України приймає постанову, яку нам потрібно зареєструвати. Проект постанови, який пропонується зареєструвати, вам було надіслано.

Тож, шановні народні депутати, з урахуванням листа Уповноваженого, який вам додатково був надісланий, ставлю на голосування наступне рішення комітету.

Перше. Взяти до відома щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році.

Друге. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання питання про розгляд щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році.

Третє. Внести на розгляд Верховної Ради України проект постанови Верховної Ради України про щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод

людини і громадянина в Україні у 2024 році та рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду прийняти її в цілому.

Четверте. Звернутись до Голови Верховної Ради України з пропозицією щодо розповсюдження презентаційних матеріалів до щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році серед народних депутатів України під час розгляду даного питання на пленарному засіданні Верховної Ради України.

П'яте. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України виступаючим від комітету з цього питання визначити народного депутата України, голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Прошу голосувати, шановні колеги.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва. За.

Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 7 осіб – за. Рішення прийнято.

Нагадую, що прошу всіх долучитись до підписання проекту постанови.

Дмитре Валерійовичу, вам також дякую за участь у засіданні комітету.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Андрій Вікторович. Дякую, шановні народні депутати за підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане головуєчий, ще раз щодо пропозиції Дмитра Валерійовича, дуже теж слухна і гарна пропозиція. Теж прошу, наш секретаріат звернувся до Комітету нацбезпеки, щоб у нас було разом проведено закрите засідання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми опрацюємо це питання, без питань.

Шановні колеги, чи є в когось якась ще інформація, якою б хотіли поділитися члени комітету в розділі "Різне"? Дякую.

Шановні колеги, на цьому порядок денний вичерпано. Всім дякую. Засідання оголошую закритим. Всім гарного дня і мирного неба. Тримаймося.